

1.12.2022

Lupatunnus
ML2014:0060

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 1.12.2022 hyväksynyt seuraavan malminetsintälupaa koskevan jatkohakemuksen:

Hakija: Mawson Oy
Alueen nimi: Rompas
Lupatunnus: ML2014:0060
Alueen sijainti ja koko: Ylitornio, 264,76 ha.

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätös on nähtävillä Tukesin kotisivulla osoitteessa: [Malminetsintäluvat ja valtaukset | Turvallisuus- ja kemikaalivirasto \(Tukes\)](#)

Tieto päätöksen antamisesta on julkaistu sijaintikunnan verkkosivuilla.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai Ilkka Keskitalo puh. 050 432 3759

Kuulutettu 1.12.2022

Pidetään nähtävänä 9.1.2023 asti

Mawson Oy
Lantontie 34
95680 Lohijärvi

PÄÄTÖS MALMINETSINTÄLUVAN VOIMASSAOLOAJAN JATKAMISESTA

Hakija: Mawson Oy
2437454-1
Suomi

Yhteystiedot: Mawson Oy

Lantontie 34
95680 LOHIJÄRVI
Lisätietoja antaa:
Tapani Hyysalo
thyysalo@mawson.fi
+358 50 448 8303

Alueen nimi: Rompas
Alueen sijainti: Ylitornio

Jatkoaikahakemus on tullut vireille 9.7.2014. Kaivosviranomaisen on tehnyt hakemustarkastuksen, ja todennut hakemuksen täyttävän kaivoslain 34 §:n ja 61 §:n vaatimukset. Hakemuksen lupatunnus on **ML2014:0060** ja kaivoslain 34 §:n mukainen etuoikeuspäivämäärä on 9.7.2014.

Hakemuksen tarkoitus on malminetsintä kaivoslain (621/2011) pykälien 5, 9 ja 32 tarkoittamalla tavalla.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) **myöntää** kaivoslain (621/2011) 61 §:n nojalla jatkoaikaa Mawson Oy:n malminetsintäluvalle nimeltä "**Rompas**" lupatunnuksella **ML2014:0060**.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetyt edellytykset täyttyvät eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Tässä malminetsintälupapäätöksessä annetut tarpeelliset tarkentavat lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi perustuvat kaivoslain (621/2011) 51 §.

Malminetsintäluvan nojalla luvanhaltijalla on oikeus omalla ja toisen maalla tässä luvassa mainitulla alueella (malminetsintäalueella) tutkia geologisten muodostumien rakenteita ja koostumusta sekä tehdä muita kaivostoimintaa valmistelevia tutkimuksia ja muuta malminetsintää esiintymän paikallistamiseksi sekä sen laadun, laajuuden ja hyödyntämiskelpoisuuden selvittämiseksi sen mukaan kuin tässä malminetsintäluvassa tarkemmin määrätään. Malminetsintälupa ei oikeuta esiintymän hyödyntämiseen.

Päätöksen voimassaolo

Malminetsintälupa on **voimassa tällä päätöksellä enintään kolme (3) vuotta** tämän ja muiden asiaan liittyvien lakiin perustuvien päätöksiä lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle. Mikäli luvanhaltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintälupaa sen voimassaoloaikana tai luopua siitä kokonaan, tulee luvanhaltijan toimittaa kaivosviranomaiselle hakemus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta (Kaivoslaki 621/2011, 60 §, 61 §, 66 §, 67 §).

Päätöksen täytäntöönpano

Kaivoslain (621/2011) 168.1 §:n mukaisesti malminetsintälupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on saanut lainvoiman ja lupapäätöksessä määrätyt velvoitteet on suoritettu. Jos toimenpiteen suorittaminen edellyttää muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun toimenpiteeseen tarvittava muun lainsäädännön mukainen lupapäätös on saanut lainvoiman tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Luvan haltijan tulee huolehtia, että malminetsintätöitä suorittava henkilöstö ja urakoitsijat ovat perehtyneet tässä luvassa annettuihin määräyksiin.

Malminetsintäalueen tiedot

Pinta-ala: Pinta-ala 264,76 ha

Alueen nimi: Rompas

Sijainti: Ylitornio

Alueen tarkempi sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä lupakartasta (Liite 1).

Alueesta tarkemmin

Malminetsintälupa-alue sijoittuu kokonaisuudessaan Romppaiden Natura-alueelle (FI1302107). Natura-alue on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC-alue). Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulaila, joista soidensuojelualueena on toteutettu Tuoreromman soidensuojelualue (SSA120122) ja lehtojensuojelualueena Palorompaan lehtojensuojelualue (LHA120053). Luonnonsuojelualueita koskevat luonnonsuojelulain (1096/1996) määräykset. Geologiset tutkimukset ja malminetsintä on mahdollista vain alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla edellyttäen, että alueen perustamistarkoitusta ei vaaranneta.

Alueella on voimassa Länsi-Lapin maakuntakaava, jossa alue on merkitty SL-merkinnällä Luonnonsuojelualue / -kohde. Alueella ei ole yleiskaavaa eikä asemakaavaa. Alueesta on vielä tarkemmin kerrottu lupamääräyksessä 9 ja liitetyissä viranomaislausunnoissa.

Otaksuma mineraaleista

Hakija etsii ja otaksuu alueella olevan kultaa ja kobolttia. Arvio kaivosmineraaleista perustuu hakijan malmitutkimuksiin alueella ja sen läheisyydessä vuosina 2010–2019. Hakemuksen kohta 2.6.

Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset lupamääräykset (velvoitteet ja rajoitukset)

1. Määräys malminetsintätutkimusten sallituista ajankohdista ja menetelmistä, sekä malminetsintään liittyvistä laitteista ja rakennelmista

Tämän malminetsintäluvan nojalla on sallittua suorittaa seuraavia malminetsintätoimenpiteitä ja soveltaa seuraavia malminetsintämenetelmiä:

1. Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät
  - Geofysiikan maanpintamittauksia tehdään syksyllä pesintäkauden (1.5–31.7) jälkeen, ja talvella paksuhkon lumipeitteen aikaan. Kulkeminen tapahtuu joko kävellen, lumikengillä tai hiihtäen. Mittausryhmässä on pääsääntöisesti 2-3 henkilöä. Geofysiikan lentomittauksia toteutetaan pienoislennokin, lentokoneen tai helikopterin avulla saukon ja lintujen pesintäajan (1.5-31.7) ulkopuolella.
2. Koneellisesti tehtävä kallioperänäytteenotto (syväkairaus) **sallitaan ainoastaan** aloittaen malminetsintälupa-alueelta ML2026:0046, kallioperään tämän päätöksen lupa-alueen ML2014:0060 alle. Kairaukset tulee suorittaa malminetsintälupa ML2016:0046 lupamääräyksiä noudattaen.

Perustelut: Hakija on esittänyt hakemuksen liitteessä nämä menetelmät ja kaivosviranomaisen arvioi ne tarpeelliseksi ottaen huomioon kohteella tehdyt aikaisemmat tutkimukset. Jotta mahdolliselle jatkoluvalle edellytetty vaade tehokkaasta malminetsinnästä toteutuu, tässä lupamääräyksessä tarkoitettujen toimenpiteiden tulee olla pääosin suoritettuina. Tutkimukset tulee tehdä Natura-alueen luonne ja suojeluperusteet huomioiden sekä mahdolliset poikkeukset ja rajoitukset, jotka on tarkemmin kirjattu lupamääräyksessä 8 ja 9.

2. Määräys tutkimustöitä ja -tuloksia koskevasta selvitysvelvollisuudesta

Malminetsintäluvan haltijan on vuosittain toimitettava kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Tutkimustöitä ja -tuloksia koskevaan vuosittaiseen selvitykseen on sisällytettävä: käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät, yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja pääasialliset tulokset. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilta. Kunkin kalenterivuoden tutkimustöistä ja -tuloksista on raportoitava seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä, ellei toisin ohjeisteta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 14 § ja, VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 4 §.

3. Määräys jälkitoimenpiteiden ajankohdasta ja ilmoittamisesta kaivosviranomaiselle

Kun malminetsintälupa on rauennut osittain, kokonaan tai peruutettu, malminetsintäluvan haltijan on raukeavilta alueilta;

1) välittömästi saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja

siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Malminetsintäluvan haltijan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille, paliskunnalle ja muille oikeudenhaltijoille, kun toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoituksen tulee sisältää tiedot jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

2) kuuden kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoaineisto ja kirjallinen esitys edustavasta otoksesta kairasydämiä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita tarkemmin raportoinnin muodosta. Ohje löytyy Tukesin internet-sivuilta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011), 15 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012), 5 §.

4. Määräys kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta

Malminetsinnästä tässä luvassa sallituilla menetelmillä (lupamääräys 1, menetelmät 1-2) ei synny kaivannaisjätettä. Malminetsintäluvan haltija on kuitenkin aina velvollinen huolehtimaan maa- ja kiviainesjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 13 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 3 §.

5. Määräys ilmoitusvelvollisuudesta koskien malminetsintäalueen maastotöitä ja rakennelmia

Malminetsintäluvan haltijan on hyvissä ajoin etukäteen ilmoitettava kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien **kiinteistöjen omistajille** (sekä näihin rinnastettaville, Kaivoslaki 5.2 §) ja muille oikeudenhaltijoille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Palojärven paliskunnalle on myös ilmoitettava etukäteen maastotöistä.

Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava maastotöistä toimialallaan yleistä etua valvoville viranomaisille:

- Lapin ELY-keskus,
- Metsähallitus
- Tornionlaakson museolle
- Ympäristöministeriölle

Mikäli lupa-alueelta löydetään tutkimusten yhteydessä muinaismuistolaissa tarkoitettuja kohteita, tulee luvanhaltijan toimia siten kuin muinaismuistolaissa todetaan ja ilmoittaa löydöksistä viipymättä Tornionlaakson museolle.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 12 § ja VNa kaivostoiminnasta (391/2012) 2 §.

6. Määräys malminetsintäalueen koon pienentämisen aikataulusta

Kaivosviranomaisen ei näe tässä vaiheessa tarvetta malminetsintäalueen pienentämiselle. Tutkimuksia voidaan pitää perusteltuna koko ML2014:0060 (liite 1) alueella. Jos luvan haltija haluaa pienentää voimassa olevaa malminetsintäaluetta tai luopua siitä kokonaan, tulee luvan haltijan lähettää ilmoitus joko osittaisesta tai koko malminetsintäalueen raukeamisesta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 11 §, 51 §, 67 §). Otettaessa huomioon alueen koko, tutkimussuunnitelma ja sen perustelut, sekä seikka, etteivät luvassa sallittavat malminetsintätoimet nykyisen aluerajauksen sisällä estä tai vaikeuta olennaisesti muita alueeseen kohdistuvia käyttötarpeita, voidaan tutkimuksia pitää perusteltuna koko alueelle.

7. Määräys vakuuden asettamisesta

Malminetsintäluvalle **ML2014:0060** määrätään asetettavaksi lupakohtainen **2 000 euron** suuruinen vakuus. Vakuus tulee asettaa pankkitalletuksena Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslain (621/2011) 15 §:ssä tarkoitettujen jälkitoimenpiteiden sekä 103 §:ssä tarkoitetun vahingon ja haitan korvaamista, sekä muiden kaivoslakiin perustuvien velvoitteiden täyttämistä varten. Tässä malminetsintäluvassa määrätty vakuus on lisättävä viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintä lupa on tullut lainvoimaiseksi, luvan haltijan malminetsinnästä mahdollisesti aiheutuvaa vahinkoa, haittaa tai muuta kaivoslaissa mainittua velvoitetta varten pankkiin avatulle vakuustalletustilille. Kaivoslain 73 §:ssä tarkoitettu luvan siirto ei vapauta vakuutta.

Perustelut: Määräyksen perusteena on kaivoslaki (621/2011) 107, 109, 110 ja 111 §. Vakuus asetetaan kaivosviranomaisen arvion perusteella. Kaivosviranomaisen on arvioinut toiminnan laatua ja laajuutta (lupamääräys 1), toiminta-alueen erityispiirteitä, sekä luvassa säädettyjä velvoitteita lupamääräykset huomioden ja päätyneet määrättyyn vakuuteen. Lupa-alueella ei tehdä koneellisia tutkimuksia. Kaivosviranomaisen on luvan siirron tai muuttamisen yhteydessä harkittava, onko vakuuden lajia tai suuruutta tarkistettava.

8. Määräykset malminetsintää ja malminetsintäalueen käyttöä koskevista seikoista sen varmistamiseksi, ettei toiminnasta aiheudu kaivoslaissa (621/2011) kiellettyä seurausta.

Malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, eikä merkittävää maisemallista haittaa. Luvan hakijan ilmoittamassa tutkimussuunnitelmassa ei ole mainittu tutkimuksia, joissa käytetään moottoriajoneuvoja lupa-alueella. Suunnitellut jalkaisin tai hiihtäen suoritettavat geofysikaaliset tutkimukset eivät aiheuta häiriötä, vahinkoa tai haittaa.

Perustelut: Malminetsintäluvalla on luovuttuaan malminetsintäaluetta alueesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava malminetsintäalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan (621/2011) 11 ja 15 §.

9. Määräykset yleisen ja yksityisen edun kannalta välttämättömistä ja luvan edellytysten toteuttamiseen liittyvistä seikoista

Vaikka tässä malminetsintäluvassa sallitut tutkimusmenetelmät eivät vaikuta laajasti ympäristöön, malminetsintäluvun haltijan on oltava kuitenkin riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää.

Malminetsintälupahakemusalue sijoittuu Mustiaapa-Kaattasjärven Natura-alueelle (FI1301301), Tuorerommaksen soidensuojelualueelle, sekä Paloromppaan lehtojensuojelualueelle. Hakija on aikaisemmin laatinut luonnonsuojelulain 65§:n mukaisen Natura-arvioinnin (22.12.2020), joka koskee Mustiaapa-Kaattasjärven Natura-aluetta ja siihen kohdistuvia vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnissa on käsitelty myös yhteisvaikutukset niiden lupahakemusalueiden osalta, joille on tuolloin ollut olemassa arvioitavissa olevia malmitutkimussuunnitelmia. Tutkimussuunnitelmassa esitetyllä toiminnalla ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen Romppaat (FI1302107) suojeluperusteina oleviin luonnonarvoihin, kun kaikki suunnitellut syväkairaukset toteutetaan Natura-alueen ulkopuolelta, malminetsintäluvassa ML2016:0046 määritetyin rajoittein.

Tutkimussuunnitelman mukaisesti soidensuojelualueen geofysikaaliset mittaukset toteutetaan kävellen tai hiihtäen 2-3 henkilön ryhmässä pesimäajan ulkopuolella, joten mittauksen aiheuttama häiriö jää vähäiseksi ja on verrattavissa normaaliin virkistäytymiseen liittyvään liikkumiseen. Kairaukset toteutetaan suojelualueen ulkopuolelta, joten toiminta ei vaaranna soidensuojelualueen perustamistarkoitusta eli suon eliölajiston ja luonnonmukaisen vesitalouden säilymistä.

Kallioperänäytteiden ottaminen syvältä Natura-alueen alta ei vaikuta alueen suojeluperusteina oleviin kasvilajeihin ja luontotyypeihin tai alueen hydrologiaan. Ajallisesti syväkairaukset toteutetaan lintujen ja saukon pesintäaikojen ulkopuolella Natura-alueen läheisyydessä malminetsintäluvassa ML2016:0046 asetettujen lupamääräysten mukaisesti.

Malminetsintäluvun haltijan tulee esittää hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista tarkka tutkimussuunnitelma toimenpiteineen ja sijaintitietoineen Tukesille. Lisäksi tutkimussuunnitelma tulee toimittaa tiedoksi Lapin ELY-keskukselle, Ympäristöministeriölle sekä Metsähallitukselle.

Perustelut: Tutkimussuunnitelman esittämismallisuudella varmistetaan, että toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa valvonnallisesti puuttua. Samalla Tukesin on mahdollista kaivoslain valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia lisämääräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta. Kaivoslaki (621/2011) 11 § ja 12 §, VNa (391/2012) 2 §.

Malminetsintäluvun haltijan on rajoitettava malminetsintä ja muu malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Toimenpiteet on suunniteltava siten, että niistä ei aiheudu kohtuudella vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta. Malminetsintäluvun nojalla tapahtuvasta malminetsinnästä ja muusta malminetsintäalueen käytöstä ei saa aiheutua:

- 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle;
- 2) olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle;
- 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa;
- 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista;
- 5) merkittävää maisemallista haittaa.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 11 §:ään.

Alue kuuluu Palojärven paliskunnan alueeseen. Malminetsintätutkimukset on sovitettava alueella

toimivan paliskunnan kanssa siten, ettei niistä aiheudu kohtuutonta haittaa poronhoidolle. Malminetsintäluvan haltijan on ilmoitettava alueen paliskunnalle tutkimustöistä ja niiden aikataulusta, sekä muusta alueiden käytöstä hyvissä ajoin ennen tutkimustöiden aloittamista. Malminetsintäluvan haltijan on otettava huomioon alueella mahdollisesti olevat poronhoidolle tärkeät rakenteet kuten esimerkiksi erotusaita ja käytettävä valmiita veräjiä kulkemiseen. Edellä mainituilla toimenpiteillä vähennetään malminetsinnästä porohoitoelinkeinolle aiheutuvia haittoja poronhoitoalueella.

10. Määräys malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksuajankodasta

Alueella on ollut voimassa kaivoslain (503/1965) mukaiset valtaukset KaivNro 8837 (3) vuotta. Tämä päätös jatkaa malminetsintäluvan voimassaoloa kolme (3) vuotta. Malminetsintäluvan haltijan on maksettava malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuista korvausta **20 euroa hehtaarilta** luvan ensimmäiseltä vuodelta ja **30 euroa hehtaarilta** luvan kahdelta viimeiseltä vuodelta voimassaoloajalla. Malminetsintäalueesta lasketaan kokonaispinta-ala, ja jokaisen kiinteistön tai muiden rekisteriyrityksien osalta pinta-ala vähintään 0,1 hehtaarin tarkkuudella.

Malminetsintäkorvaus ensimmäiseltä vuodelta on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun malminetsintälupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava vastaavana ajankohtana. Luvan haltijan on ilmoitettava malminetsintäkorvauksen kokonaissuorituksesta kirjallisesti kaivosviranomaiselle, kun velvollisuus on täytetty.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 99 §:ään, jossa säädetään malminetsintäkorvauksen suuruudesta ja maksutavasta ja kaivoslain (621/2011) 51.11 § ja 152.1 §.

Mikäli hakija pienentää tai muuttaa tässä päätöksessä määrättyä malminetsintäaluetta muutoshakemuksella, määräytyy uusi malminetsintäkorvaus maanomistajalle seuraavasta tämän lupapäätöksen maksupäivästä alkaen muutospäätöksessä määrättävän pinta-alan mukaan.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 51 §, 67, 69 §:ään jossa säädetään malminetsintäluvan raukeamisesta ja muuttamisesta.

11. Määräys vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella

Malminetsintäluvan haltijan on korvattava malminetsintäalueella tapahtuvasta kaivoslakiin (621/2011) perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Määräys perustuu kaivoslain (621/2011) 103 §:ään, jossa säädetään vahinkojen ja haittojen korvaamisesta malminetsintäalueella.

Hakemuksen käsittely

Hakemus: Mawson Oy	9.7.2014
Täydennys: Mawson Oy, (alueen nimenmuutos)	20.10.2016
Täydennys: Mawson Oy, (tutkimussuunnitelma)	15.11.2019
Kuulutus hakemuksesta: Tukes	1.6.2022
Lausuntopyyntö: Tukes	1.6.2022
Päätös: Tukes	1.12.2022

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Tukes on tiedottanut hakemuksesta 1.6.2022 kuuluttamalla siitä 37 päivän ajan Tukesin internetsivuilla ja Ylitornion kunnan ilmoituskanavilla. Hakemus on ollut nähtävillä 8.7.2022 asti. Tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7) päivänä kuulutuksen julkaisusta.

Tukes on tiedottanut hakemuksesta asianosaisille maanomistajia kirjeitse 1.6.2022 ja puhelimitse 14.10.2022.

Lausunnot ja mielipiteet on pyydetty toimitettavaksi viimeistään 8.7.2022. Tämän päivämääränkin jälkeen toimitetut lausunnot ja mielipiteet on otettu ratkaisussa huomioon.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Ylitornion kunnalle** 1.6.2022
Ylitornion kunta on antanut lausunnon 28.6.2022 (liite 4).
- 2) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty Lapin **ELY-keskukselle** 1.6.2022
Lapin ELY – keskus on antanut lausunnot 15.8.2022 (liite 5).
- 3) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Metsähallitukselle** 1.6.2022
Metsähallitus on antanut lausunnon 29.6.2022 (liite 6).
- 4) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Lapin maakuntamuseolle** 1.6.2022
Tornionmaan museo on antanut lausunnon 7.7.2022 (liite 7).
- 5) Tukesin lausuntopyyntö on lähetetty **Palojärven paliskunnalle** 1.6.2022
Palojärven paliskunta ei antanut lausuntoa

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Hakijan vastine

Hakijalta ei pyydetty vastinetta.

Tukesin kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Lausunnoissa esitetyt asiat on otettu lupapäätöksessä huomioon lupamääräyksin.

Tiedoksi luvan haltijalle

Kaivoslain (621/2011) suhde muuhun lainsäädäntöön

Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa säädetään, sovelletaan kaivoslain mukaista lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin tämän lain mukaan toimittaessa muun muassa; luonnonsuojelulakia (1096/1996), ympäristönsuojelulakia (527/2014), erämaalakia (62/1991), maankäyttö- ja rakennuslakia (132/1999), vesilakia (587/2011), poronhoitolakia (848/1990), säteilylakia (592/1991), ydinenergialakia (990/1987), muinaismuistolakia (295/1963), maastoliikennelakia (1710/1995) ja patoturvallisuuslakia (494/2009). Vesil. 587/2011. Malminetsintäluvan haltijan on aina noudatettava Suomen lainsäädäntöä ja asiaan liittyviä muita kansainvälisiä sopimuksia.

Maastossa liikkuminen

Maastoliikennelain (1710/1995) 4.1 §:n ja 4.2 §:n 9-kohdan mukaan kaivoslaissa (621/2011) tarkoitettulla malminetsintäalueella ja 30 metrin etäisyydellä sen rajasta moottorikäyttöisellä ajoneuvolla liikkuminen ei edellytä maanomistajan tai haltijan lupaa, kun kyse on asianomaisessa malminetsintäluvassa tai kaivosluvassa tarkoitettun toiminnan kannalta välttämättömästä liikkumisesta. Mikäli malminetsintäalue rajautuu alueeseen, jolla liikkumista on rajoitettu (esim. luonnonsuojelualue), malminetsintäalueen rajan ulkopuolella tarvitaan alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen suostumus. Hakija on luopunut maastoliikenne oikeudestaan.

Viitaten lupamääräykseen 9, malminetsintäluvan haltija veloitetaan rajoittamaan malminetsintä ja malminetsintäalueen käyttö tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Malminetsinnästä ei saa aiheutua merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa. Alueen koskemattomuuteen, joka liittyy alueen suojelutavoitteisiin, on säilytettävä. Aiheutetut vahingot on korvattava maanomistajalle.

Luvan muuttaminen ja raukeaminen

Malminetsintäluvan haltijan on kaivoslain (621/2011) 69 §:n mukaan haettava malminetsintäluvan muuttamista, jos tutkimussuunnitelmaa muutetaan tai täydennetään siten, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa. Luvanhaltija voi lisäksi hakea malminetsintäluvan muuttamista lupamääräysten tarkistamiseksi, kun luvan mukaista toimintaa on tarpeen muuttaa. Kaivosviranomaisen on päätettävä, että malminetsintälupa raukeaa, jos luvanhaltija tekee asiaa koskevan ilmoituksen. Luvanhaltija on velvollinen tekemään ilmoituksen, jos tarkoituksena ei enää ole harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Malminetsintälupa raukeaa ilmoituksen saavuttua kaivosviranomaiselle.

Luvan voimassaolon jatkaminen

Luvanhaltijan tulee toimittaa hakemus malminetsintäluvan voimassaolon jatkamiseksi kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. (VnA

kaivostoiminnasta (391/2012) 27.1 §).

Kaivoslain (621/2011) 61.1 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaoloa voidaan jatkaa enintään kolme vuotta kerrallaan siten, että lupa on voimassa yhteensä enintään viisitoista vuotta.

Kaivoslain (621/2011) 61.2 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisen edellytyksenä on, että:

- 1) malminetsintä on ollut tehokasta ja järjestelmällistä;
- 2) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksien selvittäminen edellyttää jatkotutkimuksia;
- 3) luvanhaltija on noudattanut tässä laissa säädettyjä velvollisuuksia samoin kuin lupamääräyksiä;
- 4) voimassaolon jatkamisesta ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle.

Kaivoslain (621/2011) 66 §:n mukaan malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista varten lupaviranomaiselle on ennen luvan voimassaolon päättymistä toimitettava lupahakemus sekä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset edellä mainituista voimassaolon jatkamisen edellytyksistä.

Kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.2 §:n mukaan hakemuksesta tulee käydä ilmi hakijan haluamat muutokset lupa-alueeseen tai muut merkittävät muutokset sekä asianosaisissa tapahtuneet muutokset. Asetuksen 27.3 §:n mukaisesti hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ja luotettava selvitys:

- 1) hakemuksen kohteena olevan luvan nojalla tehdyistä toimenpiteistä ja niiden tuloksista;
- 2) alueelle kohdistuneiden tutkimuskustannusten määrästä;
- 3) esiintymän hyödyntämismahdollisuuksista ja jatkotutkimusten tarpeellisuudesta;
- 4) perustelut aluerajaukselle.

Lisäksi hakemukseen sovelletaan vastaavasti, mitä lupahakemuksesta säädetään kaivoslain (621/2011) 34 §:ssä.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on toimitettu päätöksenantopäivänä:

- Mawson Oy:lle

Jäljennös päätöksestä on toimitettu antopäivänä

- Ylitornion kunnalle
- Ympäristöministeriölle
- Lapin ELY-keskukselle
- Metsähallitukselle,
- Palojärven paliskunnalle
- Tornionmaan museolle,

Päätöksen antamisesta on ilmoitettu

- maanomistajille kirjeitse

Toimivaltaiselle maanmittaustoimistolle toimitetaan tiedot Maanmittauslaitoksen ja Tukesin sopiman menettelyn mukaisesti malminetsintäluvasta merkinnän tekemiseksi kiinteistötietojärjestelmään.

Perustelut: Päätöksestä tiedottaminen ja siinä noudatettu menettely perustuvat kaivoslain (621/2011) lupapäätöksestä tiedottamista koskevaan 58 §:ään.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on **3 000 €**. Lisäksi luvan saajalta peritään ilmoitus- ja käsittelykulut. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Maksu perustuu hakemuksen vireille tullessa voimassa olleeseen asetukseen Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen**.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (808/2019, 13 §). Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai ilkka.keskitalo@tukes.fi puh. 029 5052 151

Asian on esitellyt ylitarkastaja Ilkka Keskitalo ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Terho Liikamaa. Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

LIITTEET

Liite 1	ML2014:0060 lupakartta
Liite 2	Tilakohtaiset pinta-alat malminetsintälupa-alueella
Liite 3	Asianosaiset
Liite 4	Ylitornion kunnan lausunto
Liite 5	Lapin ELY-keskuksen lausunto
Liite 6	Metsähallituksen lausunto
Liite 7	Tornionmaan museon lausunto

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisesta.

Valitusoikeus

Malminetsintälupaa, kaivoslupaa ja kullanhuuhtontalupaa koskevaan päätökseen, mainitun luvan voimassaolon jatkamista, raukeamista, muuttamista ja peruuttamista koskevaan päätökseen sekä kaivostoiminnan lopettamispäätökseen saa hakea muutosta:

- 1) asianosainen;
  - 2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka sääntöjen mukaisella toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;
  - 3) toiminnan sijaintikunta tai muu kunta, jonka alueella toiminnan haitalliset vaikutukset ilmenevät;
  - 4) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ja muu asiassa toimialallaan yleistä etua valvova viranomainen;
  - 5) saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan;
  - 6) kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttialueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.
- Kaivosviranomaisella on lisäksi oikeus valittaa sellaisesta päätöksestä, jolla hallinto-oikeus on muuttanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut päätöksen.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava

myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu 270 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

käyntiosoite: Isokatu 4, Oulu

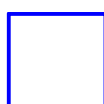
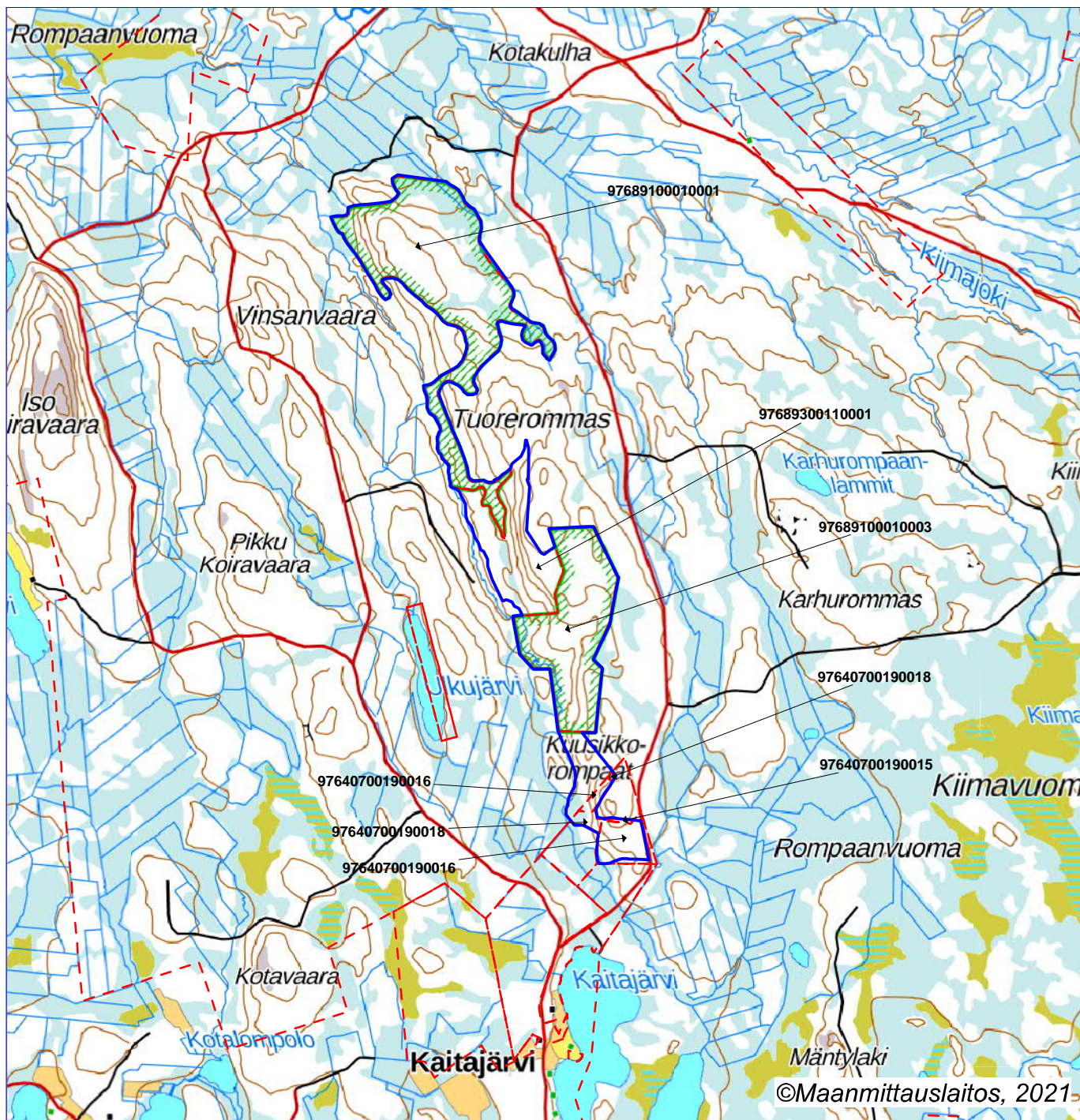
postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

puhelin: 029 56 42800

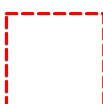
faksi: 029 56 42841

sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Malminetsintäluvhakemusalue

Kiinteistörajat

Mittakaava 1:45000

Mawson Oy
Rompas
ML2014:0060

ML2014:0060 Rompas

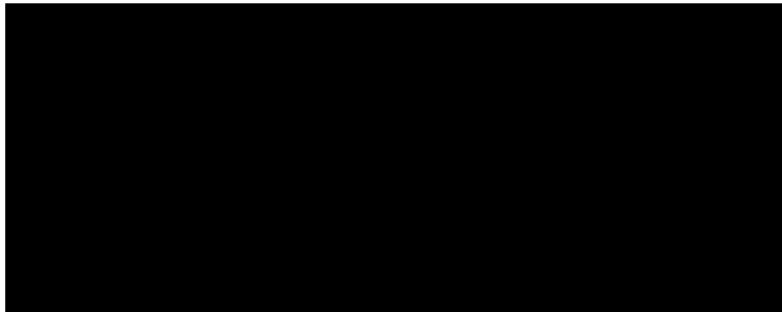
Tilakohtaiset pinta-alat

KIINTEISTO	NIMI	Pinta-ala (ha)
97640700190016	Suoja-Viertola	12,45
97640700190018	Suoja-Laakso	2,99
97689100010001	Tuorerommaksen soidensuojelualue	118,41
97689100010003	Palorompaan lehtojensuojelualue	66,80
97689300110001	Itäinen-valtionmaa	63,67
97640700190015	Laakso	0,44
	Yhteensä	264,76

ML2014:0060 Rompas

Asianosaiset maanomistajat:

§ 147 Tukesin lausuntopyyntö malminetsintälupahankkeesta Rompas

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin lausuntopyyntö 1.6.2022:

” Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla Ylitornion kunnalta lausuntoa liitteenä olevasta Ylitornion kunnan alueelle kohdistuvasta malminetsintälupahakemuksesta.

Lausunto tulee toimittaa lupatunnus ML2014:0060 mainiten viimeistään 8.7.2022 osoitteeseen:

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi

tai sähköisesti doc- tai rtf-tiedostona osoitteeseen kaivosasiat@tukes.fi
Määräajan noudattamatta jättäminen ei estä asian ratkaisemista.

Lisätietoja asiasta voi tarvittaessa kysyä Ilkka Keskitalolta puh. 029 5052151.
ilkka.keskitalo@tukes.fi tai kaivosasiat@tukes.fi ”

Malminetsintäluvan hakija on Mawson Oy. Lupa-alue on Rompas, lupatunnus ML2014:0060. Alue sijaitsee Ylitorniolla, liitekarttojen osoittamilla alueilla ja on pinta-alaltaan 264,76 hehtaaria.

Mawson Oy:llä on ollut alueella valtauksia vuodesta 2012 alkaen. Uuden malminetsintäluvan nojalla on tarkoitus jatkaa alueen malmipotentialin kartoitusta jatkotutkimuksin. Mawson Oy:n malminetsintälupahakemus on liitteessä.

Tukesin lausuntopyyntö liitteineen on nähtävänä kokouksessa.

Esitys Kunnanhallitus ilmoittaa lausuntonaan, ettei Ylitornion kunnalla ole huomautettavaa Mawson Oy:n malminetsintälupahakemuksen Rompas ML2014:0060 johdosta

Päätös Katriina Koskela esitti, että kaivoshankkeen edistäminen keskeytetään alueen luontoarvojen ja mahdollisesta kaivostoiminnasta aiheutuvien haittojen sekä riskien vuoksi. Esitys raukesi kannattamattomana.

Päätösesitys hyväksyttiin.

_____

Liite Malminetsintälupahakemus

Jakelu Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES)
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Lausuntopyyntöne 1.6.2022

Malminetsintälupahakemus ML2014:0060, Mawson Oy, Ylitornio

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt kaivoslain (2011/621) 37 §:n nojalla Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskuksen) lausuntoa Romppaiden malminetsintälupahakemuksesta, lupanumero ML2014:0060. TUKES on pyytänyt ELY-keskuksen lausuntoa siitä, onko kohteella mahdollista jatkaa tehokasta malminetsintää hakemuksen mukaisilla tutkimusmenetelmillä ilman että niistä on kaivoslain (621/2011) 11 §:n mukaisesti 1) haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, 3) merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, 4) harvinaisten tai arvokkaiden luonnonesiintymien olennaista vahingoittumista, 5) merkittävää maisemallista haittaa. Lisäksi TUKES pyytää lausuntoa siitä, onko alueella kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita. Lausuntoa on pyydetty 8.7.2022 mennessä. ELY-keskus on pyytänyt lausunnon antamiselle jatkoaikaa 15.8.2022 saakka, jonka TUKES on myöntänyt.

Haetun malminetsintäalueen pinta-ala on 264,76 ha ja se kohdistuu Ylitornion kunnan alueelle ja siellä Tuorerommaksen alueelle. Hakija on arvioinut alueelta olevan mahdollista löytää kultaa ja kobolttia. Yhtiö hakee malminetsintäalueelle jatkoaikaa.

Hakija hakee lupaa seuraaville malminetsinnän tutkimusmenetelmille: geofysiikan maanpintamittauksille ja lentomittauksille sekä timanttisyväkairauksille. Hakija esittää, että kaikki syväkairaukset ja muu koneellinen toiminta toteutetaan Männistö-malminetsintäalueen puolelta. Lisäksi koneellista malminetsintää ei tehdä 1.5. - 31.7. välisenä aikana 50 metrin suojavyöhykkeellä Natura-alueen rajasta ja 100 metrin etäisyydellä Rompaanojasta ulottuvalla suojavyöhykkeellä. Hakija on ilmoittanut keräävänsä kairauksissa muodostuvan soijan talteen erillisen vedenpuhdistus- ja soijankeräysjärjestelmän avulla. Huuhteluvedestä erotettu soija tullaan pakkaamaan säkkeihin ja siirtämään kuljetettavaksi jätteenkäsittelylaitokselle. Hakemuksen mukaan kairanterän jäädytykseen ja huuhteluun käytettyä vettä voidaan kierrättää uudelleen kairanterälle ja soijasta puhdistettavaksi. Puhdistettu vesi lasketaan takaisin ympäristöön.

Hakemuksen mukaan syväkairauksia tullaan tekemään kolmen vuoden lupajakson aikana yhteensä enimmillään 75 kairauspaikalta. Lisäksi hakemuksen mukaan vedenotto tapahtuu pääasiassa vanhoista kairareijistä, hakemusalueen ympärillä virtaavista ojista ja virtavesistä tai suuremmista vesistöistä, kuten Ulkujärvestä. Tarvittaessa vesi tuodaan kairakoneelle säiliöissä tai pumpataan vesilinjaa myöten säiliöautosta. Hakemuksessa todetaan, että tarkkoja kairauspaikkoja tai vedenottoon tarvittavia vanhoja kairareikiä ei voida etukäteen tarkemmin yksioida, sillä kairauspaikkojen tarve ja sijoittuminen riippuvat saaduista tutkimustuloksista.

Lapin ELY-keskus lausuu seuraavaa

Natura 2000 -verkosto ja luonnonsuojelualueet

Malminetsintälupahakemusalue sijaitsee kokonaan Romppaiden Natura-alueella (FI1302107). Natura-alueen suojelun perusteena olevien luonnonarvojen merkittävää heikentymistä yksin kyseisen tai yhteisvaikutuksessa muiden alueeseen vaikuttavien toimintojen kanssa on tutkittu varsinaista luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia kevyemmällä menettelyllä, niin kutsutussa Natura-tarveharkinnassa. Natura-tarveharkinta on laadittu 22.12.2020 ja Metsähallitus on pyytänyt 25.3.2021 Lapin ELY-keskukselta lausuntoa tarveharkinnan riittävydestä. ELY-keskus on antanut tarveharkinnan riittävydestä lausunnon 26.4.2021. Lausunnossa todetaan, että tarveharkinnassa esitetyn perusteella vaikutuksia poistavat ja lieventävät toimet huomioiden on mahdollista varmistua, ettei Romppaiden Natura-alueelle aiheudu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia tutkimussuunnitelmassa mainituista malminetsintätutkimuksista eikä näin ollen luonnonsuojelulain 65 §:n mukainen Natura-arviointimenettely ole tässä tapauksessa tarpeen. Kairaukset toteutetaan alueen ulkopuolelta ja niissä huomioidaan Männistö-nimisen malminetsintäalueen lupamääräykset ja yhtiön tutkimussuunnitelmassa esittämät vaikutuksia vähentävät menetelmät. Männistön lupahakemukseen liittyvässä lisäselvityksessä yhtiön esille tuomat toimenpiteet ja aluerajoitukset suojeluohjelmien kohdalla osaltaan varmistavat, ettei Natura-alueelle kohdistu heikentäviä vaikutuksia.

Natura-alue on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC-alue). Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla, joista soidensuojelualueena on toteutettu Tuorerommaksen soidensuojelualue (SSA120122) ja lehtojensuojelualueena Palorompaan lehtojensuojelualue (LHA120053). Metsähallituksen luonnonsuojelutarkoitukseen varattu alue lukeutuu vanhojen metsien suojeluohjelmaan (Rompaat, AMO120206) ja lehtojensuojeluohjelmaan (Palorompaan lehto, LHO120435, Kuusikkoromppaiden lehdot LHO120436), ja ne ovat mukana Länsi-Lapin luonnonsuojelualueiden säädösvalmistelussa. Romppaiden Natura-alueen pinta-ala on 256 hehtaaria. Luonnonsuojelualueita koskevat luonnonsuojelulain (1096/1996) 13-15 §:ien määräykset. Geologiset tutkimukset ja malminetsintä on mahdollista vain alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla edellyttäen, että alueen perustamistarkoitusta ei vaaranneta (LsL 15 §). Alueella tehtävä malminetsintä vaatii siten malminetsintäluvan lisäksi Metsähallituksen lainvoimaisen luvan poiketa rauhoitussäännöksistä.

Pohjavesialueet ja pienvedet (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3)

Malminetsintäalue sijaitsee Tuorerommaksen pohjavesialueella, jonka pohjavedestä pintavesi- tai maaekosysteemi on suoraan riippuvainen. Kaikessa toiminnassa tulee pohjavesialueella olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia. Tutkimusojien kaivuuta ei tule pohjavesialueella tehdä. Pohjavedenpinta varsinkin muodostuman reunaosissa on yleensä lähempänä maanpintaa, joten on olemassa vaara, että esimerkiksi kaivun yhteydessä vettä johtavat kerrokset kaivetaan auki. Tällöin saattaa aiheutua pohjavesiesiintymän antoisuutta alentavaa pohjaveden purkautumista tai pintavesien imeytymistä pohjavesiesiintymään, mikä saattaa aiheuttaa pohjaveden laadun heikkenemistä tai määrän vähenemistä.

15.8.2022

Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet). Maaperään ei saa tulla mitään öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle. Mikäli alueelle sijoitetaan väliaikaisia sosiaalituloja, tulee mahdolliset jätevedet johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle käsiteltäväksi tai vaihtoehtoisesti umpisäiliöön. Jätevesien (myös puhdistettujen) imeyttäminen maaperään on pohjavesialueella kielletty.

Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa. Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vaikka toiminnasta ei ennalta arvioiden haittoja aiheutuisikaan, on toiminnanharjoittajalla aina vesilain mukainen vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Hakemusalueelle sijoittuu lähteitä. Kartta- ja ilmakuvatarkastelun perusteella vaikuttaa todennäköiseltä, että malminetsintäalueella sijaitsee enemmänkin lähteitä, kuin etukäteen tiedossa on.

Luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on vesilaisissa kielletty (VL 2. luku 11 §), ellei siihen ole saatu aluehallintoviraston lupaa. Lähteisiin tulee jättää riittävä suojaetäisyys, vähintään 30 metriä lähteikön reunasta ja etäisyyden määrittelyssä tulee huomioida, ettei lähteen luonnontila vaarannu. Esimerkiksi kaivutoimenpiteet lähteikön läheisyydessä voivat aiheuttaa muutoksia pohjaveden virtausolosuhteissa ja siten myös lähteikön kautta purkautuvan pohjaveden määrässä. Suojaetäisyys riippuu maastonmuodoista, lähteen koosta ja tilasta. Lähtökohtana toiminnassa on, ettei siitä saa aiheutua vaaraa pohjaveden määrälle tai laadulle. Lähteen suojavyöhykkeellä ei tule tehdä kairaus-toimenpiteitä, ja mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Työn teettäjällä on vastuu pohjavedelle mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Vesistöjen lähellä toimittaessa on huolehdittava siitä, ettei syväkairauksissa maanpinnalle nouseva kiviaines, soija, pääse valumaan vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen näytteenotto ja liikkuminen aiheuta kuormitusta vesistöihin. Myös ojitetuilla aloilla on toimittava siten, että kiintoainetta tai poraussoijaa ei pääse oja myöten kulkeutumaan vesistöihin. Lisäksi vesistöjen ympäristö tulisi säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena.

Puron uoman luonnontilan säilymisen vaarantaminen on kielletty (VL 3. luku 2 §). Tämä tulee huomioida purojen ylityksissä.

Uhanalaiset luontotyypit (kaivoslain 11 §:n kohta 4)

Malminetsintähakemusalueella esiintyy useita uhanalaisia luontotyypppejä. Harvinaiset tai uhanalaiset luontotyypit voivat olla kaivoslain 11 § tarkoitettuja harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, jota ei saa olennaisesti vahingoittaa (HE 273/2009).

Rauhoitetut, erityisesti suojeltavat ja uhanalaiset lajit (kaivoslain 11 §:n kohdat 3 ja 4)

15.8.2022

Malminetsintätoiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelu- ja kaivoslaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista. Maahan kajoavissa malminetsintätoimissa suojeltujen lajien esiintymät on rajattava malminetsintäalueen ulkopuolelle. Suojaetäisyyksien määrittelyssä tulee ottaa huomioon, että rauhoitettua lajia voi esiintyä pistemäistä esiintymäpaikkaa laajemmalla alueella. Tarvittaessa tulee varmistua kartoituksin, ettei suojeltujen lajien esiintymiä vaaranneta.

Ajantasaiset esiintymätiedot malminetsintäalueelta tulee tarkistaa ja huomioida tutkimussuunnitelmaa laadittaessa. Lajitietoa voi tarkastella ja ladata Suomen lajitietokeskuksen Laji.fi-sivuston kautta. Myös ympäristöhallinnon yhteisestä lajitiedon tallennusjärjestelmästä LajiGIS:stä tiedot siirretään kerran viikossa laji.fi -järjestelmään. Laji.fi:ssä on lajiaineistoja myös lukuisista muista lähteistä, esim. museoiden tietokannoista. Suurin osa lajiaineistosta on suoraan kaikkien nähtävissä Laji.fi-sivustolla, mutta sensitiivisten lajien paikkatiedot on karkeistettu esim. 1 km tai 5 km ruudun tarkkuudelle tai joissain tapauksissa salattu kokonaan. Nämä käyttörajoitetut aineistot saa käyttöönsä kirjautumalla Laji.fi-sivustolle ja tekemällä aineistopyynnön tietyltä alueelta.

Alueelta, jolta malminetsintätoimia on tarkoitus suorittaa, on tiedossa kahden sensitiiviseksi luokitellun rauhoitetun lajin useita esiintymiä (LajiGIS, Laji.fi viranomaisportaali 10.8.2022). Kyseisten lajien huomioimista on käsitelty salassa pidettävässä lausunnon liitteessä 1 (Julkisuuslaki 24 §).

Alueelta on tiedossa rauhoitetun lapinleinikin esiintymiä (luonnonsuojelulaki 1096/1996, 42 §). Lapinleinikki on myös luontodirektiivin liitteen IV (b) mukainen laji eli yhteisön tärkeänä pitämä kasvilaji, joka edellyttää tiukkaa suojelua. Rauhoitetun lajin hävittäminen on luonnonsuojelulain 42 §:n 2 momentin mukaan kielletty. Malminetsintäluvassa tulee varmistaa, ettei toiminnalla hävitetä lapinleinikin esiintymiä. Lapinleinikin suojavajöhykkeen tulee olla vähintään 30 metriä.

Rauhoitettujen kasvien lisäksi alueelta tunnetaan erittäin uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan karhunlovisammalen (*Schistochilopsis grandiretis*, EN), vaarantuneiden aarninapun (*Pseudographis pinicola*, VU), kantoraippasammalen (*Crossocalyx hellerianus*, VU), aarnisammalen (*Schistostega pennata*, VU), pohjanvaskisammalen (*Pseudoleskeella papillosa*, VU), nukkamunuaisjäkälän (*Nephroma resupinatum*, VU) ja himmeävillan (*Eriophorum brachyantherum*, VU) sekä silmälläpidettävien ahokissankäpälän (*Antennaria dioica*, NT), silomunuaisjäkälän (*Nephroma bellum*, NT), pursukäävän (*Amylocystis lapponica*, NT), pussikämmekän (*Coeloglossum viride*, NT), kielikämmekän (*Dactylorhiza maculata subsp. fuchsii*, NT), karstajäkälän (*Parmeliella triptophylla*, NT), suopunakämmekän (*Dactylorhiza incarnata subsp. incarnata*, NT), punakarakäävän (*Steccherinum collabens*, NT), lapinkynsikäävän (*Trichaptum laricinum*, NT), raidankeuhkojäkälän (*Lobaria pulmonaria*, NT), rusokantokäävän (*Fomitopsis rosea*, NT) ja lettokehräsammalen (*Moerckia hibernica sensu lato*, NT, erityisesti suojeltava) esiintymispaikkoja. Harvinaiset tai uhanalaiset lajit ovat kaivoslain 11 § kohdan 4 tarkoittamia harvinaisia tai arvokkaita luonnonesiintymiä, jota ei saa olennaisesti vahingoittaa (HE 273/2009).

Lupahakemusalueelta ei toistaiseksi tunneta rauhoitettujen tai luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajeja. ELY-keskus pitää epätodennäköisenä, että suunniteltu malminetsintä heikentäisi mahdollisia viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

15.8.2022

Lupahakemusalueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta lintudirektiivin artiklassa 1 tarkoitettujen, luonnonsuojelulain 38 § nojalla rauhoitettujen uhanalaisten suurten petolintujen pesäreviirejä.

Veden ottaminen

Ilmoitus veden ottamisesta: veden ottaminen vaatii vesilain (587/2011) 2 luvun 15 §:n mukaisesti pinta- ja pohjaveden ottamista koskevan ilmoituksen ELY –keskukselle, jos otettava vesimäärä ylittää 100 m³/vrk, eikä ottaminen edellytä vesilain 3 luvun 2 tai 3 §:n mukaan lupaa.

Oikeus ottaa vettä toisen alueelta: ELY-keskus kiinnittää huomiota vesilain 4 luvun säännöksiin, joiden mukaan, jos pintavettä tarvitaan toisen alueelta muuhun kuin tavanomaiseen kiinteistökohtaiseen käyttöön, tai kyse on pohjaveden otosta toisen alueelta, saattaa olla tarpeen hakea aluehallintovirastolta oikeutta veden ottamiseen toisen alueelta (vesilaki 4 luku 3 § 2 mom ja 4 luku 4 § 1 mom). ELY-keskuksen käsityksen mukaan veden käyttö malminetsinnässä ei ole tavanomaista kiinteistökohtaista vedenottoa. Aluehallintovirasto ratkaisee, täytyvätkö vedenotto-oikeutta koskevat edellytykset vai vaaditaanko vedenottoon vesilain 3 luvun mukainen lupa.

ELY-keskus edellyttää, että kairausvedenottoa ei tehdä pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä (vesilaki 2. luku 11 §, 3. luku 2 §). Suojelualueilla kairauksen tarvitsema vesi tulee pääsääntöisesti tuoda alueen ulkopuolelta ja sitten kierrättää.

ELY-keskus esittää lupamääräyksissä huomioitavaksi

Pohjavesialueella toimiminen (kaivoslain 11 §:n kohdat 1 ja 3):

1. Kaikessa toiminnassa tulee pohjavesialueella olla huolellinen, jotta toiminnasta ei aiheudu ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskiellon (YSL 527/2014 17 §) tai vesilain (mm. VL 587/2011 3 luku 2 §) vastaisia vaikutuksia.
2. Pohjavesialueella ei saa kaivaa tutkimusojia.
3. Pohjavesialueella ei tule säilyttää tai tankata työkoneita eikä varastoida pohjavedelle haitallisia aineita (esim. poltto- ja voiteluaineet). Maaperään ei saa tulla mitään öljypäästöjä. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Kairauksissa tai muissa vastaavissa toimenpiteissä mahdollisesti käytettävät vedet johdetaan pohjavesialueen ulkopuolelle.
4. Mikäli kairauspaikoilla esiintyy ylivuotoa, tulee huolehtia siitä, että kairareivät tulpataan ylivuodon ja pohjaveden purkautumisen estämiseksi. Maastoon ei tule myöskään jättää kairaussoijaa.

Lähteistä ei saa ottaa kairausvettä ja niihin tulee pitää suojaetäisyyttä vähintään 30 metriä lähteikön reunasta (VL 2. luku 11 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4). Kairausvedenottoa ei tehdä muistakaan pienitilavuuksisista luonnonvesistöistä (VL 2. luku 11 §, 3. luku 2 §, kaivoslaki 11 § kohdat 3 ja 4).

Kairaussoija ei saa päästä valumaan puroihin ja muihin vesistöihin missään tilanteessa, eikä muukaan koneellinen näytteenotto ja liikkuminen saa aiheuttaa kuormitusta vesistöihin (kaivoslaki 11 § kohta 3).

15.8.2022

Alueella on rauhoitettuja lajeja, jotka lukeutuvat kaivoslain 11 § kohdan 3 tarkoittamiin merkittäviin luonnonolosuhteisiin ja jotka ovat myös luonnonsuojelulain suojeltuja. Kahden sensitiiviseksi luokitellun rauhoitetun lajin ja lapinleikin suojavyöhyke on 30 metriä esiintymän reunasta lukien ja muiden rauhoitettujen kasvilajien 20 metriä esiintymän reunasta lukien. Mikäli alueelta löytyy uusia rauhoitettuja lajeja, ovat suojavyöhykkeet niilläkin vastaavia.

Myös ei-rauhoitettujen uhanalaisten lajien ja luontotyyppien olennainen vahingoittaminen on kielletty (kaivoslaki 11 §, kohta 4). Yhtiön tulee huomioida myös nämä luonnonesiintymät tutkimuksia suunnitellessaan.

Yhtiön tulee esittää tarkka tutkimussuunnitelma ELY-keskukselle vuosittain hyvissä ajoin, viimeistään kaksi viikkoa ennen tutkimuksiin ryhtymistä, jotta ELY-keskus voi valvoa luonnonsuojelulain noudattamista ja maaperään kajoavien tutkimusten sijoittumista voidaan ohjata.

Lupamääräyksillä tulee varmistaa, että tutkimukset tehdään Natura-tarveharkinnassa ja tutkimussuunnitelmassa (22.12.2020) esitettyjen lieventävien toimenpiteiden mukaan.

Seuraavat tutkimussuunnitelmassa ja Natura-tarveharkinnassa esitetyt toimintatavat tulee lisätä lupamääräyksiksi Natura-alueeseen kohdistuvien merkittävien vaikutusten estämiseksi: Syväkairauksia ja muuta koneellista toimintaa ei toteuteta Romppaat Natura-alueen maanpäällisillä alueilla lainkaan. Välillä 1.5. – 31.7. koneellista malminetsintää ei tehdä 100 metrin etäisyydellä Rompaanojasta ulottuvalla suojavyöhykkeellä ja samalla aikavälillä Natura-alueen rajaan jätetään 50 metrin suojavyöhyke. Puustoa ei poisteta 20 metrin suojavyöhykkeeltä Natura-alueen rajasta. Kairauksia toteutetaan kolmen vuoden lupajakson aikana yhteensä enimmillään 75 paikalta. Kairauksissa esiin nouseva soija kerätään talteen ja toimitetaan jätteenkäsittelylaitokselle. Yhtiö esittää vähintään kaksi viikkoa ennen yksittäisten tutkimusohjelmien suorittamista yksityiskohtaiset tutkimussuunnitelmat alueen lupaviranomaisille ja Lapin ELY-keskukselle. **Ainoastaan edellä mainitulla tavalla toimien voidaan varmistua siitä, ettei suunniteltu malminetsintätoiminta aiheuta luonnonsuojelulain 64 a § vastaista seurausta.**

Malminetsintätoiminnan kairausjäljet ja liikkumisen aiheuttamat jäljet tulee saattaa mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan etsintätoiminnan päättyessä alueella. Kairausten jälkeen tulee varmistaa, ettei kairanrei'istä nouse pohjavettä maanpinnalle. Tarvittaessa kairanreiät on tulpattava. Kairauksissa mahdollisesti maahan jätettävät maaputket on katkaistava läheltä maan pintaa.

Muuta

Lapin ELY-keskus toteaa, että kaikessa toiminnassa tulee välttää turmelemasta alueen luontoa enempää kuin tutkimuksen tekemiseksi on välttämätöntä. Maastoliikennelain 5 §:n mukaan käytettäessä maastossa moottorikäyttöistä ajoneuvoa on vältettävä vahingon ja haitan aiheuttamista luonnolle ja muulle ympäristölle. Maastoajoneuvoilla liikkuminen tulee pääsääntöisesti tapahtua olemassa olevilla yksityisteillä, metsäteillä

15.8.2022

ja jäädytetyillä talviteillä. Moottoriajoneuvoilla liikkumista tulee välttää luonnontilaisilla soilla sulanmaan aikana.

Esitetyt tutkimukset eivät aiheuta kaivoslain 11 §:n kohdassa 5 tarkoitettua merkittävää maisemallista haittaa.

Malminetsintähakemusalueella ei ole kaivoslain 9 § kolmannen momentin mukaisia liikennealueita.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Merkintä sähköisestä allekirjoituksesta on dokumentin viimeisellä sivulla. Asian on esitellyt ylitarkastaja Heli Lehvola ja ratkaissut luontoympäristöyksikön päällikkö Jari Pasanen.

Liitteet

Liite 1

Tiedoksi

Mawson Oy/Tapani Hyysalo

Tämä asiakirja LAPELY/1734/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/1734/2021 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Pasanen Jari 15.08.2022 16:10

Esittelijä Lehvola Heli 15.08.2022 16:22

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Stolt Elina Maria	Telia Tunnistus	29.06.2022 12:34:00 UTC+03:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (5 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Metsähallitus
PL 8016
96101 Rovaniemi
kirjaamo@metsa.fi

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
kaivosasiat@tukes.fi

Lausuntopyyntö 1.6.2022

Metsähallituksen lausunto malminetsintäluvhakemuksesta Rompas (ML2014:0060), Mawson Oy, Ylitornio

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää Metsähallitukselta kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla lausuntoa Ylitornion kunnan alueelle kohdistuvasta Mawson Oy:n (jäljempänä yhtiö) Rompas (ML2014:0060) -nimisen malminetsintäalueen jatkoaikaa koskevasta hakemuksesta. Malminetsintäluva-alueen pinta-ala on 264,76 hehtaaria ja se sijaitsee kokonaisuudessa Metsähallituksen hallinnassa olevilla kiinteistöillä:

TULOSALUE	KIINTEISTÖNIMI	Tila, nro	Ala, ha
Metsätalous	Itäinen valtionmaa	976-893-11-1	7,92
Luontopalvelut	Itäinen valtionmaa	976-893-11-1	55,85
Luontopalvelut	Tuorerommaksen soidensuojelualue	976-891-1-1	118,51
Luontopalvelut	Palorompaan lehtojensuojelualue	976-891-1-3	66,80
Luontopalvelut	Suoja-Viertola	976-407-19-16	12,45
Luontopalvelut	Suoja-Laakso	976-407-19-18	3,00

Tutkimussuunnitelman mukaan alueella tullaan toteuttamaan geofysiikan maanpintamittauksia syksyllä pesintäkauden (1.5.–31.7.) jälkeen, ja talvella paksuhkon lumipeitteen aikana. Kulkeminen tapahtuu joko kävellen, lumikengillä tai hiihtäen. Geofysiikan lentomittauksia toteutetaan pienoislennokin, lentokoneen tai helikopterin avulla pesintäajan ulkopuolella. Alueelle kohdistuva koneellinen näytteenotto (timanttisyväkairaus) suunnitellaan tehtäväksi kokonaisuudessaan hakemusalueen sekä Natura-alueen ja soiden- ja lehtojensuojelualueiden ulkopuolelta Männistö -nimiseltä malminetsintäluva-alueelta. Kairausten häiriövaikutuksia lievennetään jättämällä 50 metrin suojavyöhyke Natura-alueeseen sekä 100 metrin suojavyöhyke 1.5.–31.7. Romppaanojaan. Puuston poistoa ei tehdä 20 metrin suojavyöhykkeellä Natura-alueesta. Kairauksia tehdään enimmillään 75 kairauspaikalta.

Natura 2000 -alue

Malminetsintälupa-alue sijaitsee Romppaat -nimisellä Natura 2000 -alueella (FI1302107), joka on perustettu erityisten suojelutoimien alueeksi (SAC). Alueen suojelun perusteena ovat 8 luontodirektiivin liitteen I luontotyyppiä, joista keskeisimpiä lehdot, luonnonmetsät ja letot, sekä yhteensä neljä luontodirektiivin liitteen II lajia (lapinleinikki, saukko sekä kaksi uhanalaista lajia, joiden tiedot ovat salassa pidettäviä).

Luonnonsuojelulain (1096/1996, LSL) 64 a §:n mukaan Natura 2000 -alueiden luonnonarvojen merkittävä heikentäminen on kielletty ja kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa on varmistuttava siitä, ettei toiminnasta aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta.

Yhtiö on laatinut Natura-arvioinnin tarveharkinnan, jonka johtopäätöksenä on, ettei Natura-alueeseen ja sen suojeluperusteisiin kohdistu merkittäviä vaikutuksia malminetsintätutkimusten seurauksena. Metsähallitus on samaa mieltä arvioinnin johtopäätösten kanssa, mikäli malminetsintäluvassa rajoitetaan tutkimusmenetelmiä ja niiden ajankohtia yhtiön kuvaamalla tavalla.

Luonnonsuojelualueet ja luonnonsuojeluun varattu alue

Malminetsintälupa-alueen pohjoisosa kuuluu Tuoreromoksen soidensuojelualueeseen, joka on perustettu lailla (676/1981). Aluetta koskevat rauhoitussäännökset ovat asetuksen (933/1981) mukaisia. Asetuksen 3 §:n 12-kohdan mukaan soidensuojelualueella geologinen tutkimus ja malminetsintä edellyttävät ympäristöministeriön lupaa.

Malminetsintälupa-alueella on myös Palorompaan lehtojensuojelualue, joka on perustettu asetuksella lehtojensuojelualueista (503/1992). Asetuksen 5 §:n mukaan lehtojensuojelualueella saa alueen perustamistarkoitusta vaarantamatta tehdä geologista tutkimusta ja etsiä malmeja sen viranomaisen luvalla, jonka hallinnassa alue on. Alue on Metsähallituksen hallinnassa.

Malminetsintä alueella edellyttää siten kaivoslain mukaisen malminetsintäluvan lisäksi lainvoimaiset soidensuojeluasetuksen ja lehtojensuojeluasetuksen mukaiset luvat malminetsintään ympäristöministeriöltä ja Metsähallitukselta. Tämä on tarpeen todeta myös malminetsintäluvassa.

Lisäksi Metsähallitus muistuttaa siitä, että malminetsintälupa-alueen eteläinen osa tullaan kokonaisuudessaan perustamaan LSL 17 §:n muuksi luonnonsuojelualueeksi Länsi-Lapin luonnonsuojelualueita koskevan säädösvalmistelun yhteydessä. Tässä yhteydessä lehtojensuojelualue tullaan lakkauttamaan. Perustettavan luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset tulevat olemaan LSL 13–15 §:ien mukaisia ja malminetsintä tulee edellyttämään Metsähallituksen lupaa.

Rauhoitetut ja uhanalaiset lajit

Malminetsintäluva-alueella esiintyy luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV (b) lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty LSL 49 §:n nojalla. Alueella esiintyy myös luonnonsuojelulailla rauhoitettuja kasvilajeja, joiden hävittäminen on kielletty (LSL 42 §).

Lupamääräyksissä olisi korostettava toiminnanharjoittajan vastuuta ajantasaisista lajiesiintymiä koskevista tiedoista ja toiminnan järjestämisestä siten, ettei siitä aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta. Tätä vastuuta ei voida siirtää viranomaiselle päätökseen sisältyvällä lupamääräyksellä, joka edellyttää tutkimussuunnitelman esittämistä luonnonsuojeluviranomaiselle ennen tutkimustöiden aloittamista.

Tutkimusmenetelmät, -alueet ja -ajankohdat

Metsähallitus kiinnittää huomion siihen, että Tukesin laatimassa kuulemisilmoituksessa luetellut tutkimusmenetelmät eivät ole yhtiön kyseistä lupa-aluetta koskevan hakemuksen mukaisia. Malminetsintäluvalla sallittavat tutkimusmenetelmät tulee rajata hakemuksen mukaisesti.

Geofysikaaliset ja geokemialliset tai vaikutuksiltaan niihin verrattavat tutkimusmenetelmät;

- Sallitaan vain geofysiikan mittaukset, jotka tehdään syksyllä pesintäkauden (1.5–31.7) jälkeen, ja talvella paksuhkon lumipeitteen aikaan.

Koneellisesti tehtävät maaperä- ja kallioperänäytteenotto (moreeni-, ura- ja pistenäytteenotot, kairaus);

- Ei sallita. Malminetsintäluva-alueelle ulottuvat timanttisyväkairaukset toteutetaan Männistön malminetsintäluva-alueelta (ML2016:0046) huomioiden ko. malminetsintäluvassa annetut määräykset. Kairauksia ei tehdä Natura-alueelta eikä perustetuilta luonnonsuojelualueilta.

Tutkimuskaivannot ja tutkimusojat;

- Ei sallita.

Kulttuuriperintö

Alueelta ei ole kartoitettu eikä tunnettu muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kohteita eikä muita kulttuuriperintökohteita. Jos etsintätyötä suoritettaessa löydetään mahdollinen muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Tornionlaakson museolle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen,

peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet tulee ottaa huomioon maankäytössä niin, että niitä ei vahingoiteta.

Maastoliikenne

Hakemuksen mukaan yhtiöllä ei ole tarvetta mastoliikenteeseen. Kulkeminen alueella tapahtuu joko kävellen, lumikengillä tai hiihtäen. Metsähallituksen mukaan malminetsintäluvassa annettavalla määräyksellä tulee rajata maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n mukaista oikeutta. Kaivoslain esitöiden (HE 273/2009 vp.) mukaan kaivoslain 51 §:n nojalla malminetsintäluvassa olisi mahdollista antaa tarvittavat moottoriajoneuvolla liikkumista rajoittavat määräykset, esimerkiksi silloin kun alueella tiedetään olevan arvokkaita kasvi- ja linnustokohteita. Koko malminetsintäalue on luonnonsuojelullisilta arvoiltaan varsin poikkeuksellista, minkä vuoksi maastoliikenteen kieltäminen alueella on perusteltua. Versomäärillä mitattuna huomattava osa kahden rauhoitetun direktiivikasvilajin Suomen-populaatioista esiintyy tällä pinta-alaltaan varsin pienellä alueella. Koko malminetsintäalueella tavataan runsaasti harvinaisia uhanalaisia luontotyyppisiä, kuten erityyppisiä lehtoja, lettoja ja huurresammallähteitä.

Vakuus

Kaivoslain 107 §:n mukaisen vakuuden tulee olla riittävä turvaamaan jälkitoimenpiteet ja mahdollisesta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat. Vakuuden suuruutta määritettäessä tulisi huomioida alueen luonnonsuojelullinen arvo, malminetsinnän intensiteetti sekä alueen luonnontilaan palauttamisen kustannukset.

Vahinkojen ehkäiseminen ja niistä ilmoittaminen

Kun Metsähallituksen tieverkostoa ja maastouria käytetään malminetsintäalueelle kulkemiseen, tulee huomioida tiestön/maastourien kuntotilanne. Tiestön ja maastourien kuntoon ja käytettävyyteen vaikuttaa mm. kevään ja kovien sateiden aiheuttama kelirikko. Tarvittaessa lisätietoja edellä mainituista asioista saa Ylitornion kunnan alueelta Länsi-Lapin metsätiimin tiimiesimieheltä Kari Koivumalta (kari.koivumaa@metsa.fi, puh. 0206 39 7006) ja Rovaniemen kaupungin alueelta Etelä-Lapin metsätiimin tiimiesimieheltä Ossi Pesälältä (ossi.pesala@metsa.fi, puh. 0206 39 7027). Toiminnanharjoittajan tulee kaikilta osin vastata aiheuttamistaan vahingoista.

Tutkimussuunnitelman toteutumisesta raportoitaessa on Metsähallitukselle ilmoitettava myös mahdollisesti aiheutuneista maasto- ja puustovaurioista tai muista vahingoista.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet Luontopalvelujen erikoissuunnittelijat Pauliina Kulmala, Siiri Tolonen ja Liinu Törvi. Lisätietoja lausunnosta antaa erikoissuunnittelija Liinu Törvi (liinu.torvi@metsa.fi, puh. 040 754 1512).

Elina Stolt
aluepäällikkö
Metsähallitus, Lapin Luontopalvelut

2129/12.03.03.00.01/2022
LAUSUNTO 7.7.2022

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
Valtakatu 2
96100 Rovaniemi
(kaivosasiat@tukes.fi)

YLITORNIO, ROMPAS, MALMINETSINTÄLUPA – ML2014:0060

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Tornionlaakson museolta kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla lausuntoa Ylitornion kunnan alueelle kohdistuvasta malminetsintälupahakemuksesta. Lausuntopyyntöön liitteenä museolle on toimitettu malminetsintälupahakemus, jossa liitteenä on tutkimussuunnitelma ja kartalla malminetsintälupahakemusalue sekä tutkimuspisteiden sijoittuminen. Tornionlaakson museo toimii alueellisena vastuumuseona ja lausuu asiasta arkeologisen kulttuuriperinnön, rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta.

Malminetsintäalue sijoittuu Ylitornion kunnan itäosaan Tuorerommaksen ja Kuusikorompaitten harjuille. Mawson Oy hakee jatkoaikaa malminetsintäluvalle. Alue on pinta-alaltaan 256 ha. Alue sijoittuu lähes kokonaisuudessaan maakuntakaavassa luonnonsuojelualueeksi merkitylle Romppaiden Natura-alueelle (SL4067).

Arkeologinen kulttuuriperintö tutkimusalueella ja sen ympäristössä

Malminetsintälupahakemuksen varausalueelta ei tunneta muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Alueen arkeologiset inventoinnit ovat kuitenkin vanhentuneita ja riittämättömiä. Suunniteltujen malminetsintäalueiden topografian takia, alueet ovat potentiaalista muinaisjäännosalueita.

Malminetsintälupahakemuksessa osoitetun alueen lähin tunnettu muinaisjäännos on sen länsipuolella, noin 3.7 km päässä, oleva **Tahkovaara** (*tunnus muinaisjäännosrekisterissä 1000029415*). Rajamerkeiksi tulkitut latomukset rajalinjoiheen sijoittuvat Tahkovaaran kiviselle mäntykankaalle kaakko - luode -suuntaisessa rivissä.

Alueen muinaisjäännökset sijoittuvat tyypillisesti hiekkaisille rinteille, joilla maapohja on herkkää rikkoutumaan työkoneilla toimiessa. Tornionlaakson museo ohjeistaa, että työt pyrittäisiin mahdollisuuksien mukaan tekemään kantavan maan aikaan ja koneiston ajolinjat suunniteltaisiin niin, että hyödynnettäisiin jo olemassa olevia teitä ja kulku-uria.

Lausuntopyyntöön mukaan tutkimus tapahtuu geofysiikan mittauksilla ja timanttisyväkairauksin. Kuvailut geofysiikan mittaukset tai timanttikairaus eivät aiheuta suurta riskiä mahdollisten muinaisjäännostien säilyvyydelle. Timanttisyväkairauksessa ym-

päristöön voi kuitenkin tulla jälkiä kairakoneen liikkumisesta; suuremmat koneet tarvitsevat enemmän tilaa, ja puustoa saatetaan joutua poistamaan tai työntämään nurin uusilta kulku-urilta ja kairauspaikoilta. Tutkimussuunnitelman mukaan kairaukset suoritetaan hakemuksen mukaisen alueen ulkopuolelta (ML2016:0046 Männistö) lupa-alueen suuntaan. Tarkkoja sijoituspaikkoja kairausrei'ille ei ole esitetty lausuntopyyntöön liiteaineistossa. Lupahakemuksen suunnitelman mukaan, yhtiö esittää lupa-aikana vähintään kaksi viikkoa ennen yksittäisten tutkimusohjelmien suorittamista yksityiskohtaiset tutkimussuunnitelmat alueen lupaviranomaisille ja Lapin ELY-keskukselle. Koska alueella on korkea arkeologinen potentiaali, tulee tarkempien suunnitelmien valmistuessa, ottaa yhteyttä Tornionlaakson museoon ohjeiden saamiseksi. Tarvittaessa Tornionlaakson museon arkeologi käy tarkastamassa kairauskohteiden ja kulku-urien paikat mahdollisten muinaisjäännösten varalta. Tarkastukset ovat mahdollisia vain lumettomaan aikaan.

Tornionlaakson museo katsoo aiheelliseksi yleisellä tasolla muistuttaa, että muinaismuistolain (295/1963) 1 §:n mukaisesti ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen tai muu kajoaminen kielletty. Lisäksi muinaismuistolain 14 §:n mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suorittaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ kohteen luona keskeytettävä välittömästi ja löydöstä on viipymättä tehtävä ilmoitus joko Museovirastolle tai alueellisen vastuumuseon (Tornionlaakson museo) arkeologille. Niin ikään muinaismuistolain 16 §:n mukaisesti, jos alueelta löydetään muinaisesineeksi epäilty esine, tai sellaisen katkelma, on kaivuu paikalla lopetettava välittömästi ja otettava yhteys joko Museovirastoon tai alueellisen vastuumuseon arkeologiin.

Mikäli malminetsintälupa myönnetään, tulee ennen maastotöiden aloittamista esittää tarkempi tutkimussuunnitelma Tornionlaakson museolle.

Yhteyshenkilönne Tornionlaakson museossa on vs. arkeologi Annemari Tranberg (annemari.tranberg@tornio.fi, puh. 040 482 0773).

Teija Ylimartimo
Rakennustutkija, museonjohtajan sijainen

Annemari Tranberg
Arkeologi, vs.

Tiedoksi Mawson Oy
Museovirasto, Itä- ja Pohjois-Suomen kulttuuriympäristöpalvelut
Lapin ELY-keskus, Maankäyttö ja ympäristövaikutukset
Ylitornion kunta